

Møte tirsdag den 6. mai 2008 kl. 21.32

President: Rune J. Skjælaaen

Dagsorden (nr. 27):

1. Innstilling frå næringskomiteen om A) Lov om meldeplikt ved nedlegging av næringsverksemd (omstillingslova), B) Lov om endringar i minerallovgivinga (Innst. O. nr. 37 (2007-2008), jf. Ot.prp. nr. 27 (2007-2008))
2. Referat

Sak nr. 1 [21:32:55]

Innstilling frå næringskomiteen om A) Lov om meldeplikt ved nedlegging av næringsverksemd (omstillingslova), B) Lov om endringar i minerallovgivinga (Innst. O. nr. 37 (2007-2008), jf. Ot.prp. nr. 27 (2007-2008))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [21:34:01] (ordfører for saka): Regjeringa jobbar kvar einaste dag med ein aktiv næringspolitikk. No er det slik at ervervslova blei oppheva i 2002. På denne bakgrunnen uttalte regjeringspartia gjennom Soria Moria-erklæringa at ein skulle etablere «en ny og forsterket ervervslov innenfor EØS-avtalens ramme». Det betyr ikkje at den såkalla gamle ervervslova skulle reetablerast og innførast på nytt.

Det er slått fast at den gamle ervervslova ikkje er foreinleg med EØS-avtala, fordi ho hadde blitt sett på som ein restriksjon i forhold til etableringsretten og retten til fri flytting av kapital. Departementet har hatt mange rundar med ESA i denne saka, og Regjeringa jobba med saka i fleire månader før ho blei lagd fram.

Det var på denne bakgrunnen at Regjeringa like før jul i fjor fremma Ot.prp. nr. 27, «Lov om meldeplikt ved nedlegging av næringsverksemd», eller «omstillingslova», om ein vil. Det er ei lov som etter mi meining vil fremje omstilling og dialog gjennom meldeplikt til fylkeskommunen.

Lova vil omfatte alle nedleggingstrua bedrifter med meir enn 30 tilsette. Det har vore diskutert att og fram om grensa skulle gå ved 30 eller 50 tilsette. Dei fleste høyringsinstansane meinte at 30 tilsette eller meir vil vere det rette innslagspunktet. Ut frå tidlegare erfaringar vil det i så fall kome i overkant av 300 meldingar til fylkeskommu-

nane årleg. Dersom innslagspunktet hadde vore 50 tilsette, ville talet på meldingar blitt om lag 150 i året.

Det er òg kjent at LO primært hadde eit ønske om å setje innslagspunktet til ti tilsette. No er det slik at omstillingstakten i mindre verksemd er gjennomgåande høgare enn i større verksemd, og normalt krev slike omstillingar lite oppfølging frå offentlege styresmakter. Vidare viser offentlege register at om lag 1 500 bedrifter i så fall ville blitt omfatta av den nye lova. Da er det ikkje vanskeleg å tenkje seg kva slags samfunnskostnader, både administrativt og økonomisk for bedriftene og det offentlege, det ville ha blitt.

Dersom ein er veldig positiv – og det er eg – kan ein seie at ein gjennom denne lova etablerer eit rammeverk/tiltak som kan gjere det mogleg for levedyktige bedrifter å drive vidare. Det blir altså innført ei ny lovfesta meldeplikt ved nedlegging av verksemd med meir enn 30 tilsette. Det betyr at eigar pliktar å sende ei melding til fylkeskommunen, som regionalpolitisk utviklingsaktør, om planlagd nedlegging – ikkje nedbemanning dersom nedbemanninga ikkje er over 90 pst. Ho skal sendast så tidleg som mogleg og seinast 30 dagar før nedlegginga blir gjennomført. Det betyr at eit eventuelt vedtak om å leggje ned bedrifta ikkje kan fattast før 30 dagar etter at fylkeskommunen har fått meldinga.

Når fylkeskommunen får meldinga, skal det innkallast til drøftingar mellom bedrift, det offentlege, så som Innovasjon Norge, NAV, SIVA osv., dei tilsette og moglege investorar, altså ein møteplass der ein kan vurdere vidare drift, alternativ drift, nye eigarar eller andre omstillingstiltak. Ein skal på denne måten synleggjere alternativ til nedlegging og dermed unngå uønskete konsekvensar av nedleggingar, så langt det er mogleg. Det vil også bli ei lovfesting i arbeidsmiljølova av ei drøftingsplikt med dei tilsette, med sikte på eventuell overtaking av bedrifta. Det vil gjelde bedrifter som ikkje er omfatta av hovudavtala, og er i så fall ei styrking av dei tilsettes innverknad på prosessen.

Gjennom ei slik ordning kan ein vere sikker på at «alle steinar» er snudde for anten å finne alternative løysingar for vidare drift eller for å vurdere om det er mogleg å etablere anna verksemd. Mi erfaring er at mange norske bedrifter både ønskjer og ser verdien av å arbeide fram gode løysingar ved bedriftsnedlegging.

Til slutt vil eg leggje til: Meldepliktordninga skal ikkje gjere inngrep i styringsretten eller den faste drifta til eigaren eller føretaket. Meldeplikta skal heller ikkje gjelde bedrifter som er i ein konkurs- eller akkordfase.

Mange vil nok spørje seg om det ikkje hadde vore mogleg å innføre ei salsplikt. Eg var inne på tanken sjølv, og det var vel eit primært ønske frå mi side. Til det er å seie at det ikkje er mogleg å få til, i og med at det i så fall vil vere i strid med EØS-avtala, slik eg var inne på tidlegare i omtala av den «gamle» ervervslova.

Så vil eg berre kome med eit lite spark til Høgres Torbjørn Hansen. Han har no sendt ut eit lesarinnlegg rundt om i heile Noregs land der han kallar dette for ei næringspolitisk «buklanding». Dette er ikkje buklanding, men eit skikkeleg mageplask – frå Høgres side.

Kåre Fostervold (FrP) [21:39:37]: Det er litt fristende å fortsette der forrige taler slapp, men jeg kommer nok innom det underveis. Jeg skal i mitt innlegg i hovedsak ta for meg lov om meldeplikt, da det er en enstemmig komite som står bak punkt B, forslaget om lov om endringer i minerallovgivingen.

Bakgrunnen for lovforslaget fra Regjeringen er utvilsomt historien rundt Union i Skien under valgkampen i 2005. Rikspolitikerne valfartet den gang til Skien, og løftene satt løst. De som gikk lengst den gang, var de rød-grønne partiene, som nå sitter i regjering. De partiene lovte at de med innføring av en ny og forsterket ervervslov og den i hånden skulle hindre slike nedleggelse i fremtiden.

Å love landets innbyggere å innføre noe de selv visste ikke ville la seg gjøre på grunn av EØS-lovgivingen, gav nok de rød-grønne partiene det lille som skulle til for å vippe valget i deres favør. Nå er tiden kommet for å levere, men maken til mageplask skal man lete lenge etter. Dette ligner absolutt ingenting på en ny og strengere ervervslov, men heller en utvannet variant uten reelt innhold.

Den endelige begravelsen av ervervsloven gjøres nå i proposisjonen, der det står:

«Å innføre ei ny ervervslov kan ikkje sameinast med Noregs forpliktingar etter EØS-avtalen».

Det eneste den nye loven legger opp til, er å øke den økonomiske og administrative byrden for bedrifter i omstilling eller i en vanskelig økonomisk situasjon.

Vel, hva er det egentlig flertallet signaliserer med det lovforslaget om meldeplikt som vi nå behandler? Jo, lovforslaget viser en iboende skepsis fra regjeringspartiene overfor bedriftseiere og et tydelig signal om at de mener bedriftseiere ikke er opptatt av de ansattes og lokalsamfunnets ve og vel. Det er en holdning til dem som faktisk er med på å skape det velferdssamfunnet som vi alle nyter godt av, som jeg tar sterk avstand fra.

Jeg mener at det i dagens regelverk er tilstrekkelige ordninger for å få til en god dialog for de involverte partene ved nedleggingstruede bedrifter, og jeg har tro på at bedriftseiere er seg bevisst sitt ansvar for ansatte og lokalsamfunn. De aller fleste bedriftseiere legger ned sin virksomhet fordi de er nødt, eller fordi en omstrukturering er nødvendig.

Forslaget om en lov om meldeplikt vil vi stemme imot i sin helhet, fordi vi mener at det er de generelle rammebetingelsene som er viktig for å opprettholde arbeidsplasser. Hvis Regjeringen virkelig er opptatt av å hindre nedleggelse, bør den heller satse på et lavere skattenivå, investeringer i infrastruktur, forenkling av skjemavelde, energisituasjonen og forskning og utvikling.

Hvis Regjeringen virkelig er så opptatt av å beholde arbeidsplasser, hvorfor går den ikke inn for å redusere skatetrykket, slik at bedriftene kan investere mer av sin kapital i bygg, maskiner og ansatte? Hvorfor sørger ikke Regjeringen for skikkelige veier og jernbanetilbud, slik at bedriftene kan få varene sine ut i markedet? Hvorfor ikke ta et skippertak for å fjerne kostnadene ved håndteringen av det enorme skjemaveldet, kostnader som er spesielt smer-

tefulle for de små og mellomstore bedriftene? Og hvorfor klarer ikke Regjeringen å bidra til at skikkelige og reelle energiprojekter som kan skaffe mer og billigere kraft til industrien, kommer på plass? For snakker vi om hjørnesteinsbedrifter, kan vi ikke komme utenom at kraftkrevende industribedrifter i mange lokalsamfunn er en viktig leverandør av arbeidsplasser. Samtidig kan man spørre seg om hvorfor man i et av verdens rikeste land ikke investerer mer i forsknings- og utviklingsprosjekter. I stedet for å gjøre noe på disse områdene ser det ut til at man skal gjøre det så byråkratisk og kostbart som mulig å nedlegge bedriften på en verdig måte.

Dette lovforslaget er i realiteten en fallitterklæring overfor Regjeringens næringspolitikk. Der Regjeringen feiler, ser det ut til at andre skal pålegges oppgaver for å rydde opp.

Denne loven er unødvendig og viser bare at Regjeringen ikke innser at av og til er omstillinger nødvendig. Det er en del av den nødvendige næringsutviklingen og bidrar i mange tilfeller til å frigjøre areal, kapital og menneskelige ressurser til andre og mer lønnsomme prosjekter som er mer fremtidsrettet. Det er derfor i mine øyne ikke behov for å forsinke denne prosessen gjennom nye byråkratiske og fordyrende pålegg.

Dette lovforslaget dreier seg om å kvittere ut et valgkamplofte som ikke kan innfris, og Fremskrittspartiet kommer derfor til å stemme mot forslaget punkt A, lov om meldeplikt ved nedlegging av næringsvirksomhet.

Torbjørn Hansen (H) [21:44:50]: Saksordføreren sa ikke så mye om den delen av innstillingen som handler om endringer i minerallovgivingen. Det burde han kanskje ha gjort, for det står en samlet komite bak Regjeringens forslag. Den eneste bemerkning jeg har til dette, er at det begynner å haste for Regjeringen å få lagt fram en ny minerallov. Mineralnæringen er i kraftig utvikling, og den fortjener en mer aktiv næringspolitikk – i ordets positive forstand – enn det vi har sett fra Regjeringen i denne perioden.

Det er vanskelig å kommentere omstillingsloven uten å se den i lys av den valgkampen som Arbeiderpartiet førte fram mot høsten 2005. Bare Arbeiderpartiet kom til makten, skulle det bli slutt på bedriftsnedleggelse, vi skulle få en ny, aktiv næringspolitikk og en flertallsregjering som skulle ta vare på vanlige arbeidsfolk og trygge arbeidsplassene.

Et glansnummer i denne øvelsen i politisk forføringkunst var løftet om ny ervervslov. Denne delen av forestillingen ble kun overgått av løftet om nytt industrikraftregime. Begge deler var et forføring av norske arbeidsfolk som vi knapt har sett maken til i norsk politikk. Regjeringspartiene skulle altså gjeninnføre ervervsloven, til og med en forsterket en, og den skulle settes i sving i tilfeller hvor arbeidsplasser stod i fare for utflagging eller oppkjøp. Et par uker før valget i 2005 stod Jens Stoltenberg foran tusenvis av frammøtte på en massemønstring for Norske Skog Union. Statsministerkandidaten var sterk og klar og uttalte at Union skulle bli starten på en ny næringspolitikk.

Vel, nå er luften gått ut av den ballongen. Den gamle ervervsloven blir selvfølgelig ikke gjeninnført. Tvert imot erkjenner regjeringspartiene i dag det de har visst hele tiden, nemlig at en ny ervervslov ikke er forenlig med EØS-avtalen. Den erkjennelsen av innholdet og forpliktelsene i EØS-avtalen er besynderlig. Intet har forandret seg siden 2005, verken når det gjelder EØS-avtalens innhold eller Norges deltakelse i denne. Intet er heller nytt verken når det gjelder ervervslov eller industrikraftkontrakter. Derfor er det ganske åpenbart for dem som har fulgt litt med på disse sakene over tid, at disse løftene ble gitt mot bedre vitende i forbindelse med valgkampen i 2005.

Omstillingsloven som altså skal erstatte løftet om en ny, forsterket ervervslov, er etter min mening en solid politisk buklanding, eller, hvis skal vi bruke saksordførerens betegnelse, et skikkelig mageplask. Det er oppsiktsvekkende at sakens ordfører, representanten Oppebøen Hansen, markedsfører dette offensivt som gjennomføring av Regjeringens aktive næringspolitikk. Dette viser etter min mening en ganske overfladisk holdning til temaet næringspolitikk.

Når det gjelder omstillingsloven, er formålet at loven skal forebygge og hindre nedleggelse av bedrifter. Virkemiddelet, en melding til fylkeskommunen, står i grell kontrast til dette formålet, som alle kan være enig i. Fylkeskommunen har ingen forutsetning for å hindre nedleggelse av bedrifter, selv ikke om det kommer en melding i postkassen om at så er i ferd med å skje.

Loven bygger også på en ganske freidig holdning til norske bedrifter og bedriftsledere. Regjeringen tror åpenbart at mange bedrifter blir lagt ned som en slags opportunistisk handling fra ledelse og eiere. Når bedrifter legges ned, enten det er Bjølvfossen i Hardanger, sardinfabrikken King Oscar på Askøy eller Blikkvalseverket i Bergen, er det ofte en grunn til det. Denne grunnen kan ikke en melding til fylkeskommunen eller såkalt aktiv næringspolitikk normalt gjøre noe med. Dette vet de som har vært involvert i den type situasjoner.

Tvert imot viser det seg gang på gang at det er rammebetingelsene som avgjør framtiden til norske bedrifter. Trygge arbeidsplasser handler om forutsigbare rammebetingelser, om stabil kronekurs, om forskning og utvikling, om tilgang på arbeidskraft, om veibygging og om konkurransedyktige skatter og avgifter.

Omstillingsloven vil derimot innebære en netto forverring av bedriftenes rammebetingelser. Skjemaveldet øker med 12 mill. kr i årlige advokatutgifter for virksomheter som legges ned. Fylkeskommunen vil få økt sine omkostninger med 4 mill. kr ved å behandle disse meldingene. Dette er antakeligvis penger rett ut vinduet. Man kan heller ikke utelukke at loven vil ha en negativ effekt ved at det å sende en omstillingsmelding blir oppfattet som å tilfredsstillende samfunnets krav, når bedrifter i en vanskelig situasjon må legges ned.

Det er ingen tvil om at ervervsloven, som er den politiske bakgrunnen for at vi behandler omstillingsloven i dag, var en fiasko som næringspolitisk virkemiddel den gangen den virket. Ikke ett eneste oppkjøp ble forhindret av ervervsloven. Den eneste næringen som hadde nytte av ervervsloven, var advokatstanden. De hadde rundt

regnet 200 mill. kr i inntekter på å skrive søknader til Nærings- og handelsdepartementet, men reddet ingen industriarbeidsplasser.

Høyre er glad for at regjeringspartiene nå legger bort løftet om å kunne styre næringslivet gjennom ervervsloven, og Høyre vil selvfølgelig også stemme imot forslaget til omstillingslov i sin helhet.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF) [21:49:58]: Dette lovforslaget er eit forsøk frå Regjeringa på å innfri lovnaden som regjeringspartia gav i valkampen i 2005, om å gjeninnføra ei ny og sterkare ervervslov.

Eg er glad for at ein samla opposisjon ikkje støttar denne forma for symbolpolitikk. Lovforslaget innfrir ikkje valkamplovnadene. Kristeleg Folkeparti deler synet til einskilde høyringsinstansar som meiner at lovforslaget ikkje vil vareta intensjonane om å bevare lønsame arbeidsplassar som er nedleggingsstruga.

Kristeleg Folkeparti kan heller ikkje sjå at plikt til å melda frå til fylkeskommunen om ei nedlegging vil medverka til at me i større grad enn i dag får vidare drift ved nedleggingsstruga bedrifter og på den måten kan redusera dei negative konsekvensane for tilsette og lokalsamfunn.

Me må ikkje gløyma at det, i tråd med den nordiske modellen, òg i dag er høve til prosessar mellom bedrift, tilsette, lokalsamfunn og det offentlege, og at ein slik dialog er vanleg i dei tilfella der det ligg til rette for det. Vår vurdering er difor at lova er unødvendig, og me er urolege for at lova kan få utilsikta negative verknader.

Gode, generelle rammevilkår for næringslivet er det beste verkemiddelet for å sikra sysselsetjing og verdiskaping i bedriftene. Kristeleg Folkeparti kan ikkje sjå at forslaget frå Regjeringa til lov om meldeplikt ved nedlegging av næringsverksemd vil medverka til å betra dei generelle rammevilkåra for næringslivet. Tvert om vil forslaget først og fremst påføra bedriftene ekstrakostnader og verka mot intensjonen om å tryggja arbeidsplassane rundt om i landet. Spesielt er me urolege for at desse ekstrakostnadene vil verta spesielt tunge å bera for små og mellomstore bedrifter.

Kristeleg Folkeparti støttar Regjeringa sin argumentasjon mot LO sitt krav om at innslagspunktet for når lova skal verka, skal vera bedrifter med ti tilsette. Om dette seier Regjeringa:

«Dette vil etter departementet si oppfatning føre til auka administrativ og økonomisk ressursbruk både for bedriftene og det offentlege i ein grad som ikkje kan forsvarast i forhold til behovet og formålet med meldepliktsordninga.»

Den same argumentasjonen kan etter vårt syn først mot heile lovforslaget.

I staden for å påleggja bedriftene unødige ekstrakostnader vil Kristeleg Folkeparti leggja til rette for at enkeltmenneske og den enkelte bedrift kan få sleppa laus kreativitet og skaparkraft. Me må satsa på gründarane og på entreprenørane. Det me minst av alt treng, er meir unødig regelverk og regulering.

På bakgrunn av dette går Kristeleg Folkeparti imot forslaget til lov om meldeplikt ved nedlegging av nærings-

verksemd, men me sluttar oss til dei føreslegne endringane i minerallovgivinga.

Lars Sponheim (V) [21:53:20]: Venstres oppfatning er at aktiv næringspolitikk først og fremst handler om å satse på forskning og innovasjon, og dernest om å sikre tilgang på kapital i en tidlig etableringsfase, for skal Norge lykkes med å opprettholde verdiskaping også i framtiden, må vi bygge et samfunn hvor entreprenører bokstavelig talt har frihet til å skru fra hverandre det gamle og sette det sammen til noe nytt og spennende. Samfunn som ikke klarer å bryte med fortiden, forvitrer, og lykkes sjelden med den omstilling som er nødvendig i en åpen, global økonomi. Jeg vil nesten gå så langt som å si at bedriftsnedleggelse er en forutsetning for å lage vekst i samfunnet og for å lage framtidsrettede arbeidsplasser. Uten bedriftsnedleggelse har vi ikke en sjanse til å nå våre mål, for det er det som skaper grunnlag for innovasjon og nye bedrifter. Vi har mange eksempler på det.

I tillegg handler det om å signalisere tillit til bedrifter når det gjelder å ta på seg den krevende jobben det er å lage arbeidsplasser – framtidsrettede arbeidsplasser. Det å lovfeste at man skal melde fra, ringe eller si fra om at nå har man tenkt å gjøre det og det, som egentlig er å lovfeste det som er en alminnelig, anstendig oppførsel blant alle arbeidsgivere, handler på en måte om å signalisere det motsatte av tillit til denne type bedrifter: Vi tror vi må lovregulere dere til å oppføre dere anstendig og skikkelig i en så krevende jobb som det er å omstille og legge ned. Det er noe med grunnholdningen i den tilnærmingen som jeg må si skremmer meg. Og når vi da behandler dette i dag, samtidig som det tikker inn en NTB-melding om at næringsministeren i ettermiddag har blitt overrakt en rapport som sier at det blir stadig færre gründere i Norge, og at entreprenørskapet i Norge er på hell, burde det ringe en bjelle om at man kanskje bør ha fokus på alt det nye vi skal leve av framover, og ikke være opptatt av hvordan vi kan ta vare på det som har vært.

Jeg kunne ha tatt tak i mange historiske forhold. Det var en stolt tradisjon da Venstre i sin tid slo for industri-konsesjonsloven i denne sal, hvilket var viktig og rett for sin tid, men som ble mindre og mindre aktuelt i en åpen og moderne økonomi. Jeg kan godt huske at vi innførte ervervsloven. Jeg har også hatt den ære å styre Næringsdepartementet i en tid da en både satt igjen med saker etter den gamle industrikonsesjonsloven og det som var ervervsloven, og nå er sågar ervervsloven borte, hvilket er veldig bra. Jeg er glad for at den forrige regjeringen tok initiativ til det. Det hadde vi gjort helt uavhengig av EØS-loven, for den var en helt fiktiv lov, etter mitt skjønn. Man får da verdikjeden fra industrikonsesjonsloven, rett for sin tid, kraftfull, via en ervervslov, som vi bare må si i beste fall var et overgangsfenomen – jeg kunne fortalt mange konkrete bedriftshistorier om hvor meningsløst det var – og nå til denne plikten til å ringe og si fra, det som er alminnelig, anstendig oppførsel for enhver arbeidsgiver med et visst antall ansatte. Det blir temmelig kunstig, synes jeg, og særlig når det henger igjen fordi regjeringspartiene på Soria Moria lovte å gjøre noe, og hvor regjeringskontore-

ne, departementskontorene, som ofte representerer fornuf-ten, skjønte at dette var ganske dumt tenkt. Da kunne de veldig ærlig stått opp i denne sal og sagt: Sorry, akkurat på dette punktet tenkte vi ganske dumt og naivt på Soria Moria, og det har vi valgt å snu ryggen til. Det hadde etter mitt skjønn vært mye mer ærlig enn å komme med denne loven som vi i dag behandler. Så leverer Regjeringen selv en ganske god argumentasjon mot denne loven, i sin argumentasjon mot det som var LOs krav om at loven skal virke for bedrifter med ti ansatte. Her sier Regjeringen:

«Dette vil etter departementet si oppfatning føre til auka administrativ og økonomisk ressursbruk både for bedriftene og det offentlege, i ein grad som ikkje kan forsvarast i forhold til behovet og formålet med meldepliktordninga.»

Akkurat. Den argumentasjonen kan brukes på den loven som ligger der i dag også. Regjeringen burde ha tillit til at norske bedriftseiere håndterer slike krevende spørsmål som dette på en anstendig måte. De vil selvsagt ha dialog med sine ansatte – det er godt regulert – og med samfunnet rundt seg. Det er den tilliten som gjør at vi kanskje kunne unngått å få den type NTB-meldinger som vi har fått i dag. Nå ser vi konsekvensen av rød-grønn politikk: Antall gründere i Norge faller. Det er synd, for vi var i ferd med å få en god takt på dette ved inngangen til dette århundret.

Statsråd Dag Terje Andersen [21:58:23]: Omstillingsprosesser på norske arbeidsplasser er ikke noe nytt fenomen. Det finnes en rekke eksempler på at sånne prosesser har vært både vellykkede og helt nødvendige. Sånn vil det fortsatt være.

Når bedrifter legger ned eller reduserer driften, vil det være krevende for både ansatte og lokalsamfunn. I det norske velferdssamfunnet er det tradisjonelt fellesskapet som tar på seg hoveddelen av de kostnadene som oppstår når en større bedrift legger ned virksomheten. Det er en balanse vi ikke ønsker å rokke ved. Det blir lettere å håndtere omstillingsprosesser så lenge en lever i et samfunn som gir rimelig grad av trygghet gjennom et godt offentlig sikkerhetsnett.

Regjeringen ønsker å legge til rette for vellykkede omstillinger. Det er bakgrunnen for forslaget til omstillingslov som Stortinget behandler i dag. Formålet med loven er å ivareta hensynet til lokalsamfunnet og de ansatte ved bedriftsnedleggelse, samtidig som bedriftenes mulighet til omstilling også opprettholdes. Forslaget bygger dermed opp under «den norske modellen». Med lovforslaget legger Regjeringen til rette for at partene i arbeidslivet sammen med myndighetene skal samarbeide om felles langsiktige interesser.

Det er viktig at vi beholder den gode omstillingsevnen i norsk økonomi. Her har bedriftene selv hovedansvaret. Omstilling gir økt verdiskaping og tryggere og mer framtidsrettede arbeidsplasser, og er dermed en forutsetning for nyskaping, velferd og vekst. Omstillingsloven er et ledd i arbeidet med å sikre gode omstillingsprosesser i hver enkelt bedrift og i hvert enkelt lokalsamfunn. Den bidrar til trygghet i omstillinger, samtidig som den gir et ramme-

verk som gjør det mulig for levedyktige bedrifter å fortsette driften. Målet må være at de ansatte lettere kommer over i nytt arbeid, og at lokalsamfunnet får hjelp til å takle omstillingsprosessene på en god måte.

Regjeringen foreslår at bedrifter med flere enn 30 ansatte blir pålagt å sende melding til fylkeskommunen. Det må skje senest 30 dager før vedtaket om nedlegging blir tatt. I en 30-dagersperiode etter at meldingen er mottatt, vil det foregå en prosess som involverer eiere, ledelse, ansatte og myndigheter.

Regjeringen foreslår også å innføre en ny bestemmelse i arbeidsmiljøloven som gir bedriftseierne plikt til å drøfte planer om nedleggelse med de ansatte. Ved å lovfeste drøftingsplikten styrker vi de ansattes innflytelse på prosessen. Tilsvarende rettigheter finnes i Hovedavtalen mellom NHO og LO. Nå blir den altså lovfestet.

På denne måten sikrer vi at de ansatte får en reell mulighet til å vurdere muligheter for videre drift, f.eks. at de ansatte overtar virksomheten, alternativ drift med nye eiere eller andre omstillingstiltak. Lovendringene gir dermed bedriften, lokale og regionale myndigheter og de ansatte mulighet til å delta og engasjere seg for å finne alternative løsninger. Ordningen vil bidra til trygghet i omstillingsprosesser, noe som er helt avgjørende for å skape nye virksomheter og arbeidsplasser.

Men la meg også understreke at forslaget ikke innebærer noen endringer i den grunnleggende og etablerte rollefordelingen mellom bedriftens ledelse og ansatte. Det er styrets ansvar å vurdere om eksisterende bedrifter er liv laga, og sørge for løpende og nødvendige omstillinger i bedriften sammen med de ansatte. Myndighetenes rolle er å være tilrettelegger for næringsvirksomhet i Norge.

Hensikten er med andre ord ikke å gripe inn i interne prosesser i bedriftene. Både lov- og avtalebaserte ordninger for partene i arbeidslivet har standarder for prosedyrer for informasjon og drøftelser med de ansatte.

Det som har vært viktig for meg, har vært å få etablert en ordening som sikrer en prosess med sikte på andre løsninger enn nedleggelse, og at alle steiner er snudd. Drøftelsene vil vise om det finnes alternative løsninger til nedlegging.

I Norge har vi tradisjon for å løse utfordringer ved omstillinger og nedleggelse gjennom dialog mellom partene. Dette må vi ta vare på. Samtidig må vi også kontinuerlig se etter muligheter for økt verdiskaping. Omstillingsloven er et redskap for å finne slike muligheter.

Vi opplever nå gode tider i næringslivet. Arbeidstakere kommer raskt over i nytt arbeid. Gode prosesser for omstilling vil være en styrke i møtet med trangere tider. Også på denne måten er forslaget til omstillingslov framtidsrettet. Forslaget vil bidra til bedre generelle rammevilkår for næringslivet og dermed trygge bedrifter og arbeidsplasser uten at næringslivet pålegges unødvendig belastning.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kåre Fostervold (FrP) [22:03:35]: Regjeringspartiene gikk altfor langt i løftene sine når de varslet en ny og forsterket ervervslov da de drev valgkamp i 2005. Bare for

å klargjøre for alle det klare løftebruddet fra Regjeringen vil jeg stille et enkelt spørsmål til statsråden: Visste statsråden og Arbeiderpartiet den gang under valgkampen i 2005 at EØS-lovgivningen satte en effektiv stopper for en ny og forsterket ervervslov? Og gjorde statsråden og Arbeiderpartiet velgerne oppmerksomme på det før valgdagen i 2005?

Statsråd Dag Terje Andersen [22:04:15]: Det vi visste, var at det var problemer i forhold til EØS-avtalen med den gamle ervervsloven, og derfor foreslår vi heller ikke å gjeninnføre den. Men vi har altså nå foreslått en ny omstillingslov som er viktig av to årsaker.

For det første: Den lovfester retten de ansatte har til å drøfte muligheten for å bidra til å videreføre virksomheten. Den rettigheten finnes i dag i Hovedavtalen mellom LO og NHO. Den blir altså lovfestet. Det styrker arbeidstakernes rettigheter til å ha innflytelse for å få til fortsatt drift.

Det andre hovedpoenget med loven er at dersom det ikke er mulig å videreføre driften, lager vi et system der fylkeskommunene – som jo, som representanten kanskje husker, også har fått ansvaret for omstilling på en helt annen måte, med tilskuddsmidler fra Kommunal- og regionaldepartementet ved store bedriftsnedleggelse – sammen med Innovasjon Norge, NAV og andre skal forberede gode omstillinger dersom ikke bedriften kan reddes.

Torbjørn Hansen (H) [22:05:25]: Regjeringen har begrundet omstillingsloven med at den skal forebygge og hindre nedleggelse av arbeidsplasser. En kjent nedleggings sak i norsk næringsliv de siste årene er nedleggelsen av Norske Skog Union. Denne saken var på en måte foranledningen til løftet fra Arbeiderpartiet om å gjenopplive en ny ervervslov. I denne perioden har vi i tillegg sett andre store nedleggelse innenfor norsk industri, f.eks. nedleggelsen av ferrosiliummagnesium-aktiviteten ved Bjølvfoss i Hardanger, nedleggelsen av Blikkvalseverket i Bergen, som pågår i dag, og sardinfabrikken King Oscar på Askøy, som ble lagt ned nylig.

Da er det fristende å spørre næringsministeren om han tror at noen arbeidsplasser ved disse nedleggelsene ville vært spart dersom man hadde omstillingsloven, eller om han vet om andre arbeidsplasser som ville vært reddet hvis man hadde omstillingsloven.

Statsråd Dag Terje Andersen [22:06:17]: La meg da vise til to av de sakene som ble nevnt her. Den ene er Union i Skien. Det som var tilfellet i Union, var jo faktisk ikke at bedriften ikke kunne drives videre. Der var det slik at Norske Skog nektet å selge Union slik at andre kunne drive videre. I den type prosesser ville de ansattes posisjon åpenbart vært styrket ved denne omstillingsloven.

I Ålvik er situasjonen en helt annen. Der er det en fullstendig produksjonsstopp, men der har Elkem nå bestemt at de skal fortsette produksjonen utover den tiden som de hadde angitt i forhold til når de hadde planlagt å stoppe produksjonen.

I det siste eksempelet, med Blikkvalseverket, har jeg

registrert at partifellene til Hansen i Bergen har gitt uttrykk for at de ble veldig overrasket over at budskapet om Blikkvalseverket kom veldig brått på. Og i møte med de ansatte har i hvert fall deres oppfatning av saken vært at de i altfor liten grad har hatt mulighet til å drøfte alternative muligheter med Corus som eier. Så for Blikkvalseverket ville denne loven gitt de ansatte bedre mulighet til å drøfte alternative løsninger enn de har i dag.

Lars Sponheim (V) [22:07:41]: Det å være næringsminister betyr at du får anledning hver dag til å møte norske bedriftsledere og norske bedriftseiere og bli godt kjent med norsk næringsliv på mange nivåer. Og jeg tror at næringsministeren vil bekrefte som svar på denne replikken at dette er veldig skikkelige og anstendige folk, både ledere og eiere, som er opptatt av å være en del av samfunnet og forstå det samfunnet de er i, holde myndighetene orientert, ta skikkelige vare på sine ansatte, osv.

Det å fremme en lov som gjør at denne anstendige, skikkelige oppførselen på en måte må lovfestes – for vi har en mistanke om at dere ikke kommer til å oppføre dere sånn – tror jeg er et viktig bidrag til ikke å ta vare på den tilliten som veldig mye av dette bygger på.

Jeg har lyst til å utdype det siste spørsmålet som ble stilt av forrige replikant: Er det noen eksempler på bedriftsnedleggelse som har skjedd, som ville ha blitt stoppet av denne loven?

Statsråd Dag Terje Andersen [22:08:45]: Det er ikke mulig å si med sikkerhet at en nedleggelse ville blitt stoppet, for det ville være avhengig av de muligheter som de ansatte og eierne i fellesskap finner som grunnlag for videre drift. Det som er helt sikkert, er at de ansattes posisjon i de tilfeller der de får for liten mulighet til å prøve å etablere grunnlag for videre drift, vil bli bedre.

La meg si det på en annen måte: For de mange gode eierne som representanten Sponheim viser til, vil forandringen bli liten. For dem som ikke er like gode eiere, vil det bli et system som de faktisk må følge.

Så vil jeg gjerne få lov til å si til representanten Sponheims hovedinnlegg, der det ble understreket av omstillingsevne er viktig: Det er jeg helt enig med representanten Sponheim i. Norsk næringsliv går i dag veldig godt fordi vi har en god omstillingsevne. Det må ikke bety nedleggelse. Det kan også bety gode omstillinger i det næringslivet som eksisterer. Men omstilling er nødvendig. Det er vi enige om.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [22:10:01]: I valkampen vart det skapt eit inntrykk av at me skulle få ei arbeidslov som var sterkare enn den gamle. Men så har me fått noko som ikkje ein gong er ei arbeidslov «light», for dette dreiar seg stort sett om lovfesting av nokre prosessar som alleie er avtalefesta mellom partane.

Spørsmålet er: Ser ikkje statsråden at dette kan skapa falske forventingar om at ein her får ein ny reiskap for å hindra bedriftsnedleggingar – men så viser det seg at denne reiskapen slett ikkje fungerer?

Statsråd Dag Terje Andersen [22:10:36]: Jeg ser ikke noen grunn til å få falske forhåpninger på grunnlag av den loven som ser ut til å bli vedtatt. Men vi gir reelle forhåpninger til ansatte om at deres innflytelse i vanskelige omstillingsprosesser dersom en bedrift er truet av nedleggelse, blir styrket. Punkt en: De får styrket muligheten til enten å overta virksomheten selv eller sammen med andre nye eiere å kunne drive virksomheten videre. Og – ikke minst – punkt to: Vi bringer det offentlige virkemiddelapparatet så fort som mulig på plass for å bidra til at dersom det ikke er mulig å unngå nedleggelse, kan de omstillingsprosesser som da skal i gang, komme i gang så tidlig som mulig. På de to områdene gir vi reelle forhåpninger til de ansatte i bedriftene.

Jeg synes, selv om vi har vært enige om at det finnes mange gode bedriftseiere i Norge som holder seg til den norske modellen, at vi allikevel skal være klar over de vanskeligheter det betyr for mange ansatte å miste den arbeidsplassen som er grunnlag for lån, hjem, bolig osv. Det er så vanskelige prosesser (presidenten klubber) at vi også trenger et lovverk som regulerer (presidenten klubber igjen) muligheten for innflytelse over den typen prosesser.

Presidenten: Presidenten ber om at taletiden blir respektert.

Kåre Fostervold (FrP) [22:11:58]: Statsråden vekker stadig nysgjerrigheten med de svarene han har til replikkene som har kommet fra opposisjonen, og jeg må jo bare dra litt historie inn her når vi ser på Union-saken. Han refererer til den og til at de ansattes rettigheter ville være styrket med denne omstillingsloven.

Ved Union-saken hadde vi altså 120 dagers varsel fra vi fikk beskjed fra bedriften til det ble gjort et endelig vedtak om nedleggelse. De ansatte var i kontinuerlige forhandlinger. Investorer var til stede hele tiden og ønsket å kjøpe opp bedriften, men så var det altså sånn at ledelsen i Union ikke ville drive videre. Hvorfor tror statsråden omstillingsloven ville gitt et annet utfall for de Union-ansatte hvis denne hadde vært vedtatt før denne saken kom opp?

Statsråd Dag Terje Andersen [22:12:54]: Som jeg akkurat svarte på spørsmålet, jeg tror det var fra representanten Sponheim, er det ikke mulig å gi noen garanti for resultatet av en sånn prosess. Det det ville gitt grunnlag for, er enda bedre prosesser, der de ansatte nå får lovfestet sin rett til å drøfte muligheten for at de alene eller sammen med andre nye eiere finner grunnlag for å drive virksomheten videre.

Så må jeg få lov til å si at representanten Fostervold nok kom i skade for å gi et noe fortegnert bilde av daværende stortingsrepresentant Jens Stoltenbergs utsagn i Skien i forbindelse med Union-saken. Jeg husker det godt, for det er i mitt nærområde. Jeg følger godt med og var veldig interessert i Hydro-saken og muligheten for at noen kunne drive den virksomheten videre, gjerne med noe annet enn avisproduksjon. Jeg husker at representanten Stoltenberg den gang ble kritisert fordi han lovet for lite da han besøkte Union i Grenland. Så at han skulle ha lovt at den

bedriften skulle overleve hvis det ble regjeringsskifte, er ikke riktig.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Inge Ryan (SV) [22:14:18]: Jeg er enig med representanten Lars Sponheim i at de aller, aller fleste bedriftseiere i Norge er hederlige, skikkelige folk. Jeg har også hatt gleden av å besøke mange av dem. Både som medlem av næringskomiteen og som representant for Nord-Trøndelag har jeg hatt en rekke bedriftsbesøk. En må ikke oppfatte denne loven som en slags mistillit til alle de flotte bedriftsledere og bedriftseiere vi har i Norge.

Men vi vet i dag at stadig flere av eierne i Norge også er internasjonale. Vi vet at en del av dem som sitter som eiere av bedrifter, har som hovedmål å få mest mulig avkastning på kapitalen. Det finnes en god del bedriftseiere som har en tosidig, dualistisk, tilnærming til dette – at man skal tjene penger, og at man på en måte skal være et viktig bidrag til et lokalsamfunn for å skape arbeidsplasser. Men det er ikke alle. Det er noen som har en ren økonomisk tilnærming. Dersom avkastningen på kapitalen ikke er god nok, velger man å trekke seg ut, selge, legge ned.

Så vet vi at den viktigste ressursen i en bedrift, er kompetansen til de ansatte. Det er den desidert viktigste ressursen til de fleste bedrifter. Det er ikke bygningene eller egenkapitalen, men de ansattes kunnskaper. Så dersom det viser seg at de ansatte har sett muligheter for å drive videre, er sjansen veldig god for at man kan ha mulighet til det, fordi man selv sitter på hovedressursen. Da er den loven som nå kommer, viktig. Man lager et system for å komme i en god dialog.

Det er etterlyst eksempler i denne saken. Jeg har et eksempel fra min egen kommune, Overhalla, der et amerikansk selskap i mange år drev en fiskevaksinefabrikk på Skogmo i Overhalla, med 25–30 ansatte. De syntes de tjente for lite penger. Det var på grensen til at den fabrikkens forsvant. Men heldigvis klarte man å få til en dialog, den gang uten en lov. Men det var på nippet. Man fikk til en dialog mellom de ansatte og de amerikanske eierne. Resultatet er at i dag er bedriften dobbelt så stor og tjener masse med penger. Den gjør det svært godt, og er en trygg arbeidsplass i det lokalsamfunnet. Men det var ikke en selvfølge at det ble slik. Det var iherdig innsats fra mange politikere som klarte å koble det, slik at man fikk til det i den eksakte saken. Derfor er en lov som den Regjeringen legger fram i dag, viktig for å kunne klare å etablere systemer hvor det går fram at man skal legge ned, slik at de ansatte kan komme på banen på en ryddig måte.

Så kan vi se for oss at man framover kan komme med andre typer virkemidler som sikrer de ansattes rettigheter. Det får man komme tilbake til. Men nå har vi altså en lov som er med på å dra opp noen rammer som gjør det enklere for ansatte å overta når bedrifter legges ned, flyttes, slik at man kan sikre arbeidsplassene i lokalsamfunnene.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Steinar Gullvåg (A) [22:18:00]: Jeg ser av dagspressen at representanten Torbjørn Hansen stadig er bekymret over Regjeringens aktive næringspolitikk. Han ønsker seg tilbake til Bondevik-regjeringens næringsnøytralitet og synes åpenbart at norsk næringsliv hadde bedre dager før regjeringsskiftet i 2005. Det er neppe noen overraskelse. Men verken Ansgar Gabrielsen eller Børge Brende var særlig opptatt av omstillinger i næringslivet. Og så kom Union-saken. Den gjorde åpenbart Brende så fortumlet at han ble sosialdemokrat på et blunk midt i valgkampen, inntil valget kom som en befrielse.

Rett nok har tidene siden den gang blitt så meget bedre. Det er kanskje ikke å vente at næringslivet har fokus på omstillinger i en periode da alle piler peker oppover. Men like fullt gjelder det å legge til rette for gode omstillingsprosesser i påkommende situasjoner, og vi vet at de kommer.

Vi vet at Høyre og høyrepartiene nærmest av prinsipielle grunner synes det er plagsomt hver gang myndighetene i ulike sammenhenger avkrever bedriftseiere et visst minimum av samfunnsansvar. Nå krever vi altså en meldeplikt ved nedleggelse av næringsvirksomhet, slik at lokalsamfunnet i det minste kan forberede en omstilling eller legge til rette for bedrifters videre liv, hvis det skulle være mulig. Vi snakker altså om drøftingsplikt der bedrifter, det offentlige, ansatte og mulige investorer kan vurdere konsekvensene av en planlagt bedriftsnedleggelse, og eventuelt finne botemidler.

I en situasjon da en bedrift i representanten Torbjørn Hansens hjemby, Blikkvalseverket i Bergen, med sine 260 ansatte, er besluttet nedlagt av eierne, finner Høyre anledning til å harselere med et lovverk som hvis det på dette tidspunkt hadde trådt i kraft, i det minste hadde gitt eierne plikt til å varsle kommune og fylkeskommune om de foreliggende nedleggingsplanene – og da i så god tid at det ennå hadde vært tid til å reagere. Så vidt jeg skjønner, synes til og med Hansens egne partifeller i Bergen at denne nedleggelsen kom litt brått på, ifølge statsråden nylig. Dermed er det naturligvis ikke sagt at nedleggelsen av blikkvalseverket kunne vært forhindret. Det har aldri vært og er fortsatt ikke mulig å hindre at eiere legger ned bedrifter når de endelig vil. Det finnes heldigvis mange eksempler på at ansvarsfulle bedriftsledere bidrar til fornuftige omstillinger, akkurat som det finnes eksempler på det motsatte. Vi har dessverre eksempler på at bedriftseiere av strategiske årsaker legger ned lønnsomme arbeidsplasser uten tanke på lokalsamfunnet og de ansatte.

Gunvor Eldegard (A) [22:21:17]: Eg er enig med dei som har sagt at me ikkje kan hindra omstillingar og fornyingar i desse dagar. Mange gonger er samfunnet vårt avhengig av at det skjer. Men når det skjer, kan vi iallfall vera med og tryggja og hjelpa til der det skjer, slik at det blir gode prosessar.

Det er veldig gode tider om dagen. Det er veldig låg arbeidsløyse, og det er nesten slik at me ikkje tek nedleggingar like tungt, for no veit me at det finst arbeidsplassar. Det er jo veldig bra. Likevel skal ein vera forsiktig med å undervurdere betydninga av dette med tryggleik for ar-

beid. Tryggleik for arbeid er faktisk noko av det viktigaste kva gjeld tryggleiken som menneska kan ha. Idet omstillingsprosessar begynner å skje, truar dei den tryggleiken. Likevel: Når ein får denne omstillingslova, er ein med på å gjera moglegheita betre. I til dømes Årdal, som eg kjem frå, har ein dei siste åra vore gjennom ein stor omstillingsprosess. Men gjennom eit enormt engasjement frå dei tilsette i bedrifta, frå eigarane, frå kommunen og frå fylkeskommunen har dei klart å få til eit samarbeid og å få til ein god omstillingsprosess som gjer at no går heile bygda så det susar. Det er faktisk mangel på arbeidskraft, og det vert bygt ut nye bustadområde for å få fleire folk til å flytta til bygda. Denne lova meiner me er med på å sikra at slike gode omstillingsprosessar òg kan skje i andre lokalsamfunn.

Venstre snakkar her om at dei er så opptekne av gründerkap og skaparkraft. Me er vel alle einige om at det er veldig viktig. Det er jo derfor denne regjeringa har satsa enormt på Innovasjon Norge, og det er derfor me har satsa på Ungt Entreprenørskap og framleis satsar på det, og det er derfor me har satsa på det nye investeringsfondet vårt som skal vera med på å utvikla gode idear og skapa bedrifter. Likevel vil jo dei fleste vera tilsette i bedrifter. Eg ser inga motsetjing ved å jobba både for entreprenørskap og for trygge arbeidsplassar.

Per Rune Henriksen (A) [22:24:04]: Det er litt underlig å høre høyresidens argumentasjon i denne saken. På den ene siden oppfører de seg nærmest som forbrukerspektører når det gjelder å analysere velgerløfter som de tror har blitt gitt, eller som de ønsker å framstille som å ha blitt gitt, men som ikke har blitt gitt, som statsråden her kunne berette. Dernest prøver man å skape et inntrykk av at dette er en lov som hadde som formål å stoppe utvikling, stoppe omstilling i næringslivet. Det har ingen rot i virkeligheten, for å si det parlamentarisk.

Vi har en omstillingsvennlig økonomi i Norge, vi er omstillingsdyktige, og det har med det å gjøre at arbeidsfolk i dette landet har en trygghet for at de får arbeidsløshetsstrygd, de mister ikke alt om de mister jobben. Men man ønsker også en innflytelse over prosessene som kan føre til at man mister jobben. Det er viktig å få til med denne loven som vi har her nå.

Det ble sagt når det gjelder det å innføre denne meldeplikten og plikten til også faktisk å vise at det har blitt gjort vurdering av mulighetene for omstilling eller salg av bedriften, at dette lovverket er en mistillit mot arbeidsgiverne. Det blir litt underlig. Hva med arbeidsmiljøloven? Vi har en arbeidsmiljølov som pålegger bedriftene å sørge for at de har sikre og trygge arbeidsplasser, uten fare for ulykker. Det er jo ikke fordi vi tror at arbeidsgiverne om vi ikke hadde hatt den loven, ville ført sine arbeidstakere ut i farlige situasjoner.

Jeg har lyst til å si noe om Blikkvalseverket. Situasjonen der kaller på omstilling. Det er overkapasitet i bransjen. Det er ikke rammebetingelsene det er noe i veien med, det er ikke skatten det er noe i veien med. Det er overkapasitet i bransjen. Dermed velger bedriftens eiere, som ikke er en gründer fra Bergen, men Tata, et indisk

verdensomspennende multinasjonalt kjempekonsern, som da velger å konsentrere produksjonen sin andre steder. Det de ansatte stiller seg, er en rekke spørsmål som de ikke får svar på, de blir avvist. Hadde denne loven vært gjeldende nå, kunne de vært trygge på at de med loven i hånd kunne krevd en skikkelig prosess, hvor bedriften skulle ha dokumentert at den hadde foretatt en vurdering av konsekvensene for de tilsatte og lokalsamfunnet om bedriften ble lagt ned. De hadde måttet dokumentere bakgrunnen for planene for nedleggelsen og gitt informasjon om hva de hadde gjort for å finne «alternativ verksemd for bedrift», som det står i loven. Det er denne type ting som er viktig for å få til gode omstillingsprosesser i norsk økonomi. Det som foregår ved Blikkvalseverket i dag, kan se ut som om vi ikke har gode omstillingsprosesser, selv om jeg ikke tror det er ond vilje fra eierne som gjør det. Det er lovverket som har vært for dårlig.

Torbjørn Hansen (H) [22:27:31]: Jeg må si jeg blir litt provosert, og jeg blir veldig undrende til måten representanten Steinar Gullvåg og næringsministeren omtaler situasjonen ved Blikkvalseverket i Bergen på. Man påstår at denne loven, som innebærer at man skal sende melding til fylkeskommunen, ville hatt betydning for situasjonen ved Blikkvalseverket.

La meg først bare slå fast at fristen for meldeplikt i denne loven er 30 dager før nedleggelse. Vi har i dag datoen 6. mai, og den varslede nedleggelsen er, så vidt jeg forstår, 1. juli. Altså har bedriften gitt beskjed lenge før fristen for meldeplikt ville trådt i kraft etter denne loven. Det betyr at bedriften har vært langt forut for de forpliktelsene som ligger i omstillingsloven. Så dette kommer jeg til å følge opp, spørsmålet om hva Regjeringen faktisk mener ligger i innholdet i omstillingsloven, hvis Regjeringen tror at denne loven som vi vedtar i dag, vil bety noe som helst for situasjonen til de 270 ansatte som mister jobben ved Blikkvalseverket i Bergen. Det håper jeg at næringsministeren kan forklare for Stortinget og for dem som er i den situasjonen som pågår i Bergen i disse dager.

Dette føyer seg egentlig bare inn i et stort bilde av næringspolitikken, som er preget av at det er gode tider i norsk økonomi, at det går bra med næringslivet, men det er samtidig masse løftebrudd og mye tom og billig retorikk rundt næringslivets rammebetingelser. Oppgangstidene gjør at næringslivet klarer seg bra. Samtidig gjør det næringspolitikken til en arena for overfladisk og billig retorikk. Vi kan bare konstatere at den delen av næringspolitikken som blir styrt av denne regjeringen, bringer rammebetingelsene i feil retning og svekker levekraften til norsk næringsliv. Ser vi på skatte- og avgiftspolitikken, blir norsk eierskap gradvis svekket. Ser vi på samferdselspolitikken, gjør man altfor lite i forhold til det handlingsrommet som Regjeringen har i dagens gode økonomiske situasjon. Det er også påfallende å se hvordan Regjeringen ikke prioriterer forskning og innovasjonsarbeid, men satser på andre ting som er mye mer kortsiktig. Vi ser også at Regjeringen fører en finanspolitikk som øker presset på rente og kronekurs. Og når det gjelder enkeltbransjer som fiskeri, reiseliv og maritimt næringsliv, er

det ingen der som skryter av Regjeringens såkalte aktive næringspolitikk.

Jeg synes at regjeringspartienes representanter hadde stått seg litt på å stikke fingeren i jorda og få et litt mer realistisk forhold til hva aktiv næringspolitikk er. Jeg kommer til å se med store forventninger fram til hvordan Regjeringens omstillingslov ville ha påvirket situasjonen ved Blikkvalseverket i Bergen.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [22:30:14]: Det har vore mykje snakk om Union-saka, valkampen i 2005, løvnadsbrot, osv., osv. Eg skal ikkje kommentere det, for det har statsråden kommentert på ein glimrande måte.

Representanten Torbjørn Hansen etterlyser ein aktiv næringspolitikk frå denne regjeringa. Då skal eg minne Torbjørn Hansen på følgjande: Denne regjeringa har utvikla nasjonale strategiar på fleire område der Noreg har spesiell kompetanse eller særlege fortrinn. Dei offentlege verkemiddelaktørane, som me m.a. diskuterte i den siste saka i Stortinget i kveld, er viktige bidragsytarar til slik satsing.

Vidare er det ei kjend sak at Soria Moria-erklæringa slår fast at maritim sektor, marin sektor, energi, miljø og reiseliv er viktige satsingsområde for denne regjeringa.

Verdiskaping er avgjerande for å sikre velferda. Derfor er innovasjon og omstilling viktig for den raud-grøne regjeringa. Dette er i motsetnad til den regjeringa som Høgre og representanten Torbjørn Hansen representerte i den førre perioden, som hadde som ideologisk utgangspunkt at staten skulle ha minst mogleg med næringsverksemda å gjere. Statens oppgåve var altså å halde skattar og avgifter så låge som råd og ikkje blande seg utidig inn i næringspolitikken. Det er ikkje det den raud-grøne regjeringa ønskjer. Derfor fører me ein annan politikk.

Eg blei litt rask i mitt første innlegg og refererte til lesarinnlegget frå representanten Torbjørn Hansen som har versert over heile landet. Han kallar innlegget sitt «Næringspolitisk buklanding». Der påstår han at «loven ikke representerer et hensiktsmessig virkemiddel for å oppnå målet» ein er ute etter. Og det har han gjenteke her i kveld. I lesarinnlegget seier han at lova «er totalt overflødig», og han konkluderer med:

«Det norsk næringsliv først og fremst trenger nå er en pause fra regjeringens aktive næringspolitikk.»

Så skal eg til slutt illustrere litt av Høgres mageplask. Eg vil minne om at Høgre nettopp har hatt sitt landsmøte, og då er det freistande å sitere ein ikkje ukjend høgremedlem, nemleg advokat og næringslivsleiar Gustav Heiberg Simonsen. Han seier til Dagens Næringsliv:

«Høyre er ikke lenger næringslivspartiet. Vi må konsolidere oss og bli tydeligere her.»

Det er av sine egne ein skal ha det, president.

Presidenten: Det er gjerne det.

Lars Sponheim (V) [22:33:40]: Først til representanten Eldegard, som sier at gründerskap ikke er noe problem, fordi alle får. Ja, nå faller altså antall gründere i Norge. Og antall nye bedrifter faller ganske betydelig.

Det er lagt fram i en rapport i dag til næringsministeren.

Det var i forrige stortingsperiode at dette virkelig tok av, i positiv retning. Det er for tidlig å si, men jeg frykter vi nå ser konsekvensene av den såkalte rød-grønne aktive næringspolitikk: Folk er mer skeptiske til å tørre satse.

Så til dette med bedriftsnedleggelse og denne debatten, som var mitt hovedanliggende. I dag er det slik at før et styremøte som skal ta en beslutning, ser du engasjementet. Heldigvis har de ansatte sin representasjon. De får styrepapirer. De setter i gang et voldsomt apparat, det er kjempebra. Det er dyktige folk i fagforeningene og sterkt engasjement i lokalsamfunn. Hele demokratiet vårt, det offentlige rom og ytringsfriheten, fungerer. Det fungerer: Jeg skal fortelle dere at når en har sett i Dagsrevyen Hydro-direktør Reiten møte i Årdal og gå kanossagang forbi folket i samfunnet, er det ikke mange bedriftsledere som gleder seg til disse prosessene.

Heldigvis, dette er et virkemiddel. Slik fungerer et moderne, godt samfunn, som får det ut i det offentlige rom, får en debatt, setter det under press. Alternativene kommer opp. Vi får til og med norske investorer som danser rundt og vil starte papirfabrikk igjen i Skien, berge Follum, bygge sykehus og jeg vet ikke hva – i det offentlige rom.

Hva er det man foreslår nå? Man foreslår noen byråkratiske snurrepiperier, hvor man skal møte på møterom T 717 hos fylkeskommunen og diskutere det med fire byråkrater. Hvem er det som gidder å engasjere seg? Man tar seg jo av dette: Der sitter en representant for Innovasjon Norge, man har et hyggelig møte og et møtereferat, og alle har en følelse av at dette har man tatt seg av, så da trenger vi ikke det folkelig sterke samfunnsmessige engasjementet. Det jeg frykter, er at ansvaret pulveriseres, istedenfor at man holder trykket, gjennom offentlige media og i det offentlige rom, på dem som virkelig har ansvaret.

Jeg er helt sikker på at etter å ha vært igjennom prosessene med Union, med Årdal og andre steder er det ikke mange bedriftseiere og bedriftsledere i Norge som med letthet går inn i slike prosesser. Det er det som er det kraftige virkemiddelet.

Dette som vi vedtar i dag, er noen byråkratiske snurrepiperier og ikke noe annet enn en rød-grønn pinglelov.

Arne L. Haugen (A) [22:36:27]: Jeg synes ikke det er noen grunn til å harselere over det lovforslaget som nå ligger til behandling. Jeg oppfatter det slik at dette er en lov som i hvert fall sikrer et minimum av kommunikasjon mellom bedriften, de ansatte og samfunnet rundt, representert ved kommune/fylkeskommune.

Jeg tror nok at den tidsfristen som er satt, i mange tilfeller vil være altfor kort til å sikre en god prosess. Jeg legger til grunn at i de aller, aller fleste tilfellene vil det i god tid være etablert kontakt og dialog med lokale/regionale myndigheter.

I mitt tidligere liv har jeg deltatt i flere slike prosesser, og det som kjennetegner den ansvarsfulle eier og bedriftsleder, er at det blir etablert kontakt på et tidlig tidspunkt,

og da fortrinnsvis med ordføreren i kommunen, som så varsler videre. Men jeg husker ett tilfelle, der bedriftslederen etter et møte i departementet hadde fått med seg en melding om at bedriften har intet ansvar utover seg selv – et signal som burde stå som et skrekkes eksempel på en myndighets uforstand, og som kunne sette lokale initiativ og lokalt engasjement i fare. Derfor tror jeg denne loven har en misjon, også overfor myndighetsinstanser. Den sikrer et minimum av dialog og kommunikasjon, og den legger et visst press på både bedriften og det offentlige om å opptre konstruktivt og rasjonelt.

Omstilling er nøkkelen til utvikling og framgang, både i stort og i smått. Det er det bare å slå fast. Gode prosesser og forankring er nøkkelord for å lykkes med det. Her har den nordiske ledermodellen, hvis det kan defineres en slik, store fortrinn. Det skapes av og til inntrykk av at norsk næringsliv ikke har tilstrekkelig omstillingskompetanse. Erfaring viser at norske bedrifter lykkes bedre enn bedrifter i andre land når det gjelder omstilling, og det tror jeg har sammenheng med at vi har mange dyktige ledere med stor innsikt i hvilken rolle og betydning bedriften har for lokalsamfunnet, og vi har ansvarsfulle arbeidstakere, som hos oss har et visst minimum av sikkerhet for inntekt og velferd. Det skaper trygghet og gir mer plass for engasjement i utvikling av virksomheten. Og slik tror jeg at vi kommer til å lykkes.

Per Rune Henriksen (A) [22:39:40]: Representanten Torbjørn Hansen sa noe slikt som at det er gode tider, og det gir rom for overfladisk retorikk. Jeg tror nok det er en betegnelse som passer veldig godt på det som kommer fra høyresiden i denne debatten – det er overfladisk retorikk.

Jeg har ikke vært så tett innpå behandlingen av denne loven som andre som deltar i debatten, har vært, men jeg har i hvert fall fått med meg at det ikke, som representanten Hansen sa, er 30 dagers frist til nedleggelse det er snakk om i loven. Det er snakk om 30 dager *før* beslutningen om nedleggelse skal fattes, at det skal foregå en prosess. Og dersom det er aktuelle alternativ – slik det foreslås i § 4 – til å legge ned bedriften, kan fylkeskommunen i særlige tilfeller forlenge denne perioden med inntil 30 dager.

Det er jo det som er det helt store poenget i den saken som vi har i Bergen med Blikkvalseverket, hvor de ansatte overfor oss som politikere som har valgt å møte de ansatte i denne bedriften, gir uttrykk for at de føler at de blir overkjørt. Vi ser også at pressemeldingene fra velrenommerte PR-byråer kom på dagen, ansettelsesbyråer var på plass omtrent før de ansatte fikk vite noe om nedleggelsene. Det tyder ikke på at det har vært noen gode prosesser i forkant av den dagen de ansatte fikk informasjon om hva som var på gang. Og man føler at det ikke er gode prosesser der i dag. Derfor har de ansatte ved Blikkvalseverket bedt politikere om å engasjere seg.

Med det lovverket vi i dag har, er det begrenset hva vi kan engasjere oss i. Vi forventer selvfølgelig av seriøse bedriftseiere i Norge at de oppfører seg i henhold til det som er lov- og avtaleverk. Det som er problemet for oss, er å kunne påpeke om det foregår reelle prosesser eller

ikke. Med det lovverket som foreslås her, ville f.eks. fylkeskommunen kanskje – hvis de hadde funnet grunn til det – sagt at en skal vente i ytterligere 30 dager før beslutning om nedleggelse kan foretas. For det er veldig mange ting som tyder på at det er gode alternativer til nedleggelse ved Blikkvalseverket. Hvis de ansatte får lov til å jobbe slik som de har gjort tidligere når de har reddet bedriften flere ganger, kan de nok komme opp med gode løsninger. Og det aller beste ville vært om de kunne gjort det i samarbeid med Innovasjon Norge, med fylkeskommunen og selvfølgelig med ledelsen i bedriften. Men slik er ikke lovverket pr. i dag, dessverre, derfor får vi ikke den prosessen så godt til i dag.

Statsråd Dag Terje Andersen [22:43:04]: Representanten Torbjørn Hansen sa at det var mye tom og billig retorikk i den næringspolitiske debatten. Jeg vil ikke tillate meg å si det på den måten, men vil gratulere med en betydelig grad av selvinnsikt, for jeg mener det er en ganske god beskrivelse. Og representanten gav jo selv eksemplet på det, når han f.eks. spurte hvorfor ikke Regjeringen isteden satser på innovasjonspolitik. På Nærings- og handelsdepartementets budsjett har altså forskningstiltakene økt med 37,5 pst. siden denne regjeringen overtok. Det er ikke snakk om at vi ikke skal gjøre det, og ha ervervsloven isteden; vi skal ha omstillingsloven i tillegg.

Når representanten videre sa at det ikke var noen i fiskerieringen, i maritim sektor eller i reiselivssektoren som mente at denne regjeringen drev en god aktiv næringspolitikk, er heldigvis virkeligheten på utsiden av dette huset – på reiselivskonferanser, på maritime konferanser – en helt annen enn den representanten gir uttrykk for.

Jeg viser for øvrig til representanten Henriksen, som har sin erfaring fra produserende, verdiskapende næringsliv og vet hvordan en del av disse prosessene føles på kroppen. Da må jeg si at det er åpenbart at representanten ikke har fått med seg hva loven innebærer. Nå nevnte representanten Henriksen ett eksempel, på 30 dager før beslutning om nedleggelse. En annen ting er at jeg har hatt flere møter med de tillitsvalgte på Blikkvalseverket. Andre i departementet har hatt møter med representanter for eierne, fra Nederland. Vi har altså prøvd å følge den prosessen. Og noe av det som er vanskelig å akseptere for de ansatte, er ikke at det er en vanskelig konjunktursituasjon – det tar de inn over seg. Det er heller ikke det at de er nødt til å gå med overskudd for å trygge arbeidsplassene, for det vet folk i konkurranseutsatt sektor. Men det som selvfølgelig er fortvilende, er når de er så konstruktive at de vil gå inn og nedbemanne noe, drive det på en annen måte og redusere utgiftssiden, for på den måten prøve å få bedriften til å gå bedre. Sist jeg snakket med dem hadde de en mulighet til å legge fram en slik skisse for eierne 8. mai. Er det god nok tid? Nei, selvfølgelig er det ikke det. Med denne loven i hånden hadde vi hatt andre rammebetingelser for å prøve å bidra til å etablere grunnlag for videre drift. Samtidig har vi ansvarlige ansatte her i landet, ikke bare ansvarlige eiere.

Vi har altså ikke godt nok grunnlag i dag for å prøve ut alle mulighetene. Vi får bedre mulighet til det med denne

loven enn før den ble vedtatt. Det tror jeg de fleste som har vært i produserende næringsliv og borti denne typen prosesser, åpenbart ser. Jeg registrerer at representanten Hansen ikke ser det.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [22:46:24]: Det som fekk meg til å be om ordet ein gong til, var ei undersetning frå representanten Steinar Gullvåg, som har gjort det nesten til ein sport å prøva å påklistra Bondevik II-regjeringa omgrepet «næringsnøytralitet». Då føler eg det som ei forplikting å koma med litt folkeopplysning, for den einaste plassen, det einaste dokumentet, der eg finn at «næringsnøytralitet» er omtalt, er i St.meld. nr. 36 for 2000-2001 om SND. Denne meldinga var det Stoltenberg I-regjeringa som la fram. Der kan me lesa:

«Regjeringen ønsker at dette hovedprinsippet om næringsnøytralitet fortsatt skal legges til grunn for virkemidlene sett under ett på nasjonalt nivå.»

Når eg først har ordet og litt tid igjen, lat meg oppsummera debatten slik, etter å ha lytta til innlegga frå representantane frå regjeringspartia: Det bør i alle fall vera einigheit i denne salen om at denne lova ikkje er det mest revolusjonerande og grensesprengjande tiltaket for å halda oppe lokalsamfunn og arbeidsplassar i fedrelandet.

Svein Flåtten (H) [22:47:58]: Jeg skal ikke forsøke å ta opp konkurransen med alle de vitnesbyrdene fra de rød-grønne som har deltatt i det produserende, verdiskapende næringsliv, og som, i motsetning til representanten Hansen, har en stor innsikt i hvordan disse prosessene foregår.

Jeg har ingen slike vitnesbyrd, men jeg synes at dette lovforslaget tyder på en så inngrodd mistillit til dem som prøver å skape noe i dette samfunnet, at det går langt over min fatteevne. Dette er altså nok et utslag av en aktiv næringspolitikk som stort sett er en symbolpolitikk via opsjonssaker, via flere oppkjøp som vi har sett, og som egentlig ikke bidrar positivt i det hele tatt, men gir skinn av en aktiv næringspolitikk. Det kunne for så vidt vært greit nok hvis man ikke gav seg til å kritisere den politikken som har brakt norsk næringsliv dit det er i dag.

Det var egentlig derfor jeg tok ordet, for saksordføreren sier at i motsetning til den forrige regjeringen har man en aktiv næringspolitikk. Blant annet har man nasjonale strategier. Ja, jeg kjenner den nasjonale strategien for den maritime satsingen. Den var på 100 mill. kr, samtidig som man påførte norsk rederiering 21 milliarder kr som de måtte gjeldsføre i sine balanser, etter at næringsministeren i salen den 7. februar sa at i hvert fall skal den tredjedelen som investeres i miljøtiltak, kunne føres som egenkapital. Da blir den diskusjonen vi fører her i dag, mildt sagt puslete.

Også med adresse til saksordføreren, som sier at vår næringspolitikk stort sett gikk med til å holde skattene nede: Ja, det var ett av tiltakene, og det førte til at vi i dag har 132 milliarder kr i ekstra skatteinntekter. Men vi holdt ikke bare skattene nede, vi holdt også renten nede. Det vi ser i dag, er en regjering som prøver å få skattene opp, og samtidig går renten opp.

Rolf Terje Klungland (A) [22:50:43]: Jeg skal også prøve å være moderat, som Fremskrittspartiet var tidligere her i dag, og ikke dra debatten for langt. Men jeg må si at å sitte og høre på denne debatten har vært en ren fornøyelse, spesielt historieskrivingen til Steinar Gullvåg. Jeg skjønner at det er opposisjonens oppgave å klage, men for det norske folk ville det også ha vært en fornøyelse å høre på denne debatten, og man kunne tenkt seg tilbake til barnehagen.

Jeg har bare lyst til å vise til noen viktige forskjeller i forhold til den politikk forrige næringsminister i Bondevik-regjeringen førte, og dagens næringspolitikk. Jeg tror nemlig ikke vi hadde hatt den debatten vi har i dag, hvis vi hadde hatt en annen regjering, for da hadde det aldri kommet et slikt forslag som det som er blitt lagt fram i dag. For etter det vi så, og det vi hørte – dette til representanten Sørfonn – var det uten tvil næringsnøytralitet og skattelette som var det givende for den forrige regjeringen. Jeg er overrasket over at han har fulgt så dårlig med i den politiske debatten at han ikke har fått med seg det. De ville ikke, for det var næringsnøytralitet og skattelette som skulle være gjeldende.

Nå har vi altså en regjering som vil. Sam Eyde sa for over 100 år siden at hvor der er vilje, er der vei. Det viser denne regjeringen. Jeg kan ikke komme på noen andre land der man er i en bedre situasjon enn det vi nå er i i Norge, når det gjelder arbeidsmarkedet og lav arbeidsledighet. Og det kommer ikke av seg selv! På 100 år har vi nesten doblet levealderen i Norge. For 100 år siden var vi ett av verdens fattigste land. Det er ingen som må tro at det kommer av seg selv. Jeg synes det er synd at Svein Flåtten ikke var med til Argentina, for da kunne han virkelig ha sett hva næringsnøytralitet og mangel på politisk styring kan gjøre med et ressursrikt land.

Vi er altså på rett vei. Vi har en næringsminister med stor integritet når det gjelder å drive en aktiv næringspolitikk, og vi har en liste så lang som et vondt år, hvis opposisjonen ønsker å se den. Men istedenfor går de altså på denne talerstolen og sutrer og klager over noe som de ikke ville gjøre noe med selv, og som de er stolte over å si at det har politikerne ingenting med.

Jeg tror at både næringslivet, arbeidsfolk, folk flest, ja, alle i Norge setter pris på at vi har den situasjonen på arbeidsmarkedet som vi har, og at vi har en aktiv næringspolitikk.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Odelstinget skal da votere i sak nr. 1.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt til Odelstinget å gjøre slike vedtak til lover:

A.

L o v

om meldeplikt ved nedlegging av næringsverksemd
(omstillingslova)

§ 1 *Formålet med lova*

Lova skal leggje til rette for ein prosess der ein vurderer tiltak for vidare drift og andre tiltak som reduserer dei negative konsekvensane for dei tilsette og for lokalsamfunnet når det er på tale å leggje ned ei bedrift.

§ 2 *Verkeområde*

Lova gjeld når det er planar om å leggje ned ei bedrift der det har arbeidd 30 tilsette eller fleire i dei siste 12 månadene, eller når det er planar om å seie opp meir enn ni tidelar av dei tilsette som arbeider i ei slik bedrift.

Lova gjeld ikkje dersom bedrifta skal flytte innanfor den same fylkeskommunen eller dersom bedrifta vert handsama etter lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs.

Departementet kan i forskrift gje utfyllande reglar om når lova skal gjelde.

§ 3 *Plikt til å sende inn melding til fylkeskommunen*

Eigaren av ei bedrift som er omfatta av § 2, skal sende melding til fylkeskommunen der bedrifta ligg, om planane om nedlegging.

Meldinga skal innehalde:

- a) talet på tilsette som arbeider ved bedrifta
- b) informasjon om verksemda ved bedrifta
- c) ei vurdering av konsekvensane for dei tilsette og lokalsamfunnet om bedrifta vert lagd ned
- d) bakgrunnen for planane om nedlegging
- e) informasjon om kva vurderingar eigaren eller andre har gjort om alternativ verksemd for bedrifta
- f) ei vurdering av kva som må til for at verksemda i bedrifta kan halde fram
- g) informasjon om det har vore forhandlingar med dei tilsette om nedlegginga

Meldinga skal også innehalde annan informasjon som er nødvendig for at drøftingane etter § 5 kan ta til. Fylkeskommunen kan be eigaren om meir informasjon i tillegg til eller til utdjuping av informasjonen som er gitt etter andre ledd.

§ 4 *Endeleg avgjerd om nedlegging*

Bedrifta kan ikkje treffe endeleg avgjerd om nedlegging før 30 dagar etter at fylkeskommunen har fått meldinga etter § 3. Dersom det er aktuelle alternativ til å legge ned bedrifta, kan fylkeskommunen i særlege tilfelle forlengje denne perioden med inntil 30 dagar.

§ 5 *Behandling av meldinga*

Når fylkeskommunen har mottatt melding etter § 3, skal den så snart som mogleg kalle inn representantar for eigaren, leiinga og dei tilsette i bedrifta, kommunen, Innovasjon Noreg og Arbeids- og velferdsetaten til drøftingsmøte. Fylkeskommunen kan også kalle inn andre til møtet.

Fylkeskommunen skal saman med deltakarane kartleggje og vurdere tiltak for vidare drift eller andre alternativ til å legge ned bedrifta. I drøftingane skal ein alltid vurdere kompensasjons- og omstillingsmoglegheiter for dei tilsette og moglege tiltak for lokalsamfunnet.

Dersom det er heilt klart at drøftingane ikkje vil føre fram, skal fylkeskommunen så snart som mogleg melde frå til alle deltakarane om at drøftinga er avslutta, sjølv om perioden etter § 4 første ledd ikkje er omme.

Alle som deltek i behandlinga av meldingar etter denne lova, skal ha teieplikt etter reglane i forvaltningslova §§ 13 til 13 e.

§ 6 *Råderettsband*

Etter at det er sendt melding etter § 3 til fylkeskommunen og fram til drøftingane er avslutta etter § 5 eller perioden på 30 dagar etter § 4 er omme, kan eigaren ikkje gjere rettslege eller faktiske disposisjonar som vesentleg svekkjer verdien av bedrifta.

Fylkeskommunen kan gjere unntak frå denne føresegna i kvart enkelt tilfelle.

§ 7 *Tvangsmulkt*

Dersom den ansvarlege ikkje oppfyller pliktene etter §§ 3, 4 og 6 eller forskrift eller enkeltvedtak som er fastsett i medhald av desse føresegnene, kan fylkeskommunen påleggje den ansvarlege ei tvangsmulkt.

Tvangsmulka kan vere laupande eller eit eingongsbeløp. Skal mulka vere laupande, kan fylkeskommunen bestemme at mulka skal betalast frå ei veke etter vedtaket om å påleggje tvangsmulkt, eller frå ein særskilt frist som er satt for å rette forholdet, om forholdet ikkje er retta innan fristen. Skal mulka vere eit eingongsbeløp, kan fylkeskommunen fastsetje at mulka skal betalast når ein særskilt frist som er sett for å rette forholdet er omme, og forholdet ikkje er retta innan fristen.

Tvangsmulka går til statskassen og er tvangsgrunnlag for utlegg.

Fylkeskommunen kan i særlege tilfelle redusere eller gje opp tvangsmulka.

Kongen kan i forskrift fastsetje nærmare føresegner om påleggjing av tvangsmulkt, herunder om vilkår for tvangsmulkt og om storleiken på tvangsmulka og renter ved forseinka betaling.

§ 8 *Lovbrotsgebyr*

Fylkeskommunen kan ved brot på § 4 påleggje eit lovbrotsgebyr til staten. Kongen gir i forskrift føresegner om storleiken på gebyret.

Lovbrotsgebyrer vert pålagt den som etter § 3 har plikt til å sende melding til fylkeskommunen. Kongen kan gi reglar om auka gebyr ved gjentekne brot på pliktene. Fylkeskommunen kan i særlege tilfelle gje opp kravet om lovbrotsgebyr.

Pålagt lovbrotsgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Kongen kan gi nærmare reglar om gjennomføringa av føresegnen i denne paragrafen, herunder om inndrivinga og om betalingsfrist. Det kan fastsetjast at det skal betalast renter av ilagt lovbrotsgebyr.

§ 9 Iverksettning

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset.

§ 10 Endringar i andre lover

Frå den tida lova blir sett i verk, blir det gjort følgjande endringar i andre lover:

1. I lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljølova) blir det gjort følgjande endringar:

§ 15-2 andre ledd skal lyde:

(2) Arbeidsgiver som vurderer å gå til masseoppsigelser, skal så tidlig som mulig innlede drøftingar med arbeidstakernes tillitsvalgte med sikte på å komme fram til en avtale for å unngå masseoppsigelser eller for å redusere antall oppsagte. *Vurderer arbeidsgiver å legge ned virksomheten eller en selvstendig del av denne, og nedleggelsen innebærer en masseoppsigelse, skal også muligheten for vidare drift drøftes, herunder om mulighetene for de ansattes overtakelse av virksomheten.* Dersom oppsigelser ikke kan unngås, skal de uheldige sidene ved dem søkes redusert. Drøftingene skal omfatte mulige sosiale tiltak med sikte på blant annet støtte til omplassering eller omskoloring av de oppsagte. Arbeidstakernes tillitsvalgte kan la seg bistå av sakkyndige. Arbeidsgiver har plikt til å innlede drøftingar selv om de planlagte oppsigelsene skyldes andre enn arbeidsgiver og som har beslutningsmyndighet overfor denne, f.eks. en konsernledelse.

Presidenten: Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 37 mot 32 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 23.00.35)

Videre var innstilt:

B.

L o v
om endringar i minerallovgivinga

I

I lov 30. juni 1972 nr. 70 om bergverk skal ny § 51 a lyde:

§ 51 a Kvalifikasjonskrav

Departementet kan i forskrift fastsette krav til faglige kvalifikasjoner hos personell som forestår drift av mineralforekomster etter denne lov, samt regler om godkjenning av tilsvarende kompetanse for borgere fra EØS-området.

II

I lov 3. juli 1914 nr. 5 om erverv av kalkstensforekomster skal § 4 nytt fjerde ledd lyde:

Departementet kan i forskrift fastsette krav til faglige

kvalifikasjoner hos personell som forestår drift av kalkstensforekomster etter denne lov, samt regler om godkjenning av tilsvarende kompetanse for borgere fra EØS-området.

III

I lov 17. juni 1949 nr. 3 om erverv av kvartersforekomster skal § 4 nytt fjerde ledd lyde:

Departementet kan i forskrift fastsette krav til faglige kvalifikasjoner hos personell som forestår drift av kvartersforekomster etter denne lov, samt regler om godkjenning av tilsvarende kompetanse for borgere fra EØS-området.

IV

I lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. skal § 14 nytt andre ledd lyde:

Departementet kan i forskrift fastsette krav til faglige kvalifikasjoner hos personell som forestår drift av mineralforekomster etter denne lov, samt regler om godkjenning av tilsvarende kompetanse for borgere fra EØS-området.

V

Endringa gjeld frå den tid Kongen fastset.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovenes overskrifter og lovene i sin helhet.

Votering:

Lovenes overskrifter og lovene i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtakene vil bli sendt Lagtinget.

Sak nr. 2 [23:01:27]

Referat

1. (81) Lagtingets presidentskap melder at Lagtinget har antatt Odelstingets vedtak til
 1. lov om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) (Besl. O. nr. 51 (2007-2008))
 2. lov om endring i utlendingsloven (tvungent verneting i Oslo for utlendingsaker) (Besl. O. nr. 52 (2007-2008))
 3. lov om endringer i helsepersonelloven og helseregisterloven (Besl. O. nr. 53 (2007-2008))
 4. lov om endringer i helsepersonelloven og alternativ behandlingsloven (Besl. O. nr. 54 (2007-2008))

5. lov om endringer i lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter (Besl. O. nr. 55 (2007-2008))
 6. lov om endringer i lov 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt (Besl. O. nr. 56 (2007-2008))
 7. lov om endringer i lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter (Besl. O. nr. 57 (2007-2008))
 8. lov om endringer i lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver (Besl. O. nr. 58 (2007-2008))
 9. lov om endringer i lov 10. juni 1966 nr. 5 om toll (tolloven) (Besl. O. nr. 59 (2007-2008))
 10. lov om endringer i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift (Besl. O. nr. 60 (2007-2008))
 11. lov om endring i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eide- domsskatt til kommunane (Besl. O. nr. 61 (2007-2008))
 12. lov om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) (Besl. O. nr. 62 (2007-2008))
 13. lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) (Besl. O. nr. 63 (2007-2008))
 14. lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) (Besl. O. nr. 64 (2007-2008))
 15. lov om endringer i lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. (Besl. O. nr. 65 (2007-2008))
 16. lov om endringer i lov 10. desember 2004 nr. 77 om endringer i skatte- og avgiftslovgivningen mv. (Besl. O. nr. 66 (2007-2008))
 17. lov om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) (Besl. O. nr. 67 (2007-2008))
 18. lov om endring i lov 21. desember 2005 nr. 123 om Statens pensjonsfond (Besl. O. nr. 68 (2007-2008))
 19. lov om endring i lov 15. desember 2006 nr. 71 om endringer i lov 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt (Besl. O. nr. 69 (2007-2008))
 20. lov om endring i lov 15. desember 2006 nr. 73 om endringer i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift (Besl. O. nr. 70 (2007-2008))
 21. lov om endring i lov 29. juni 2007 nr. 47 om endringer i lov 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt (Besl. O. nr. 71 (2007-2008))
 22. lov om endringer i lov 14. desember 2007 nr. 107 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) (Besl. O. nr. 72 (2007-2008))
 23. lov om endringer i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) (Besl. O. nr. 73 (2007-2008))
- og at lovvedtakene er sendt Kongen.
Enst.: Vedlegges protokollen.
2. (82) Representantlovforslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Kenneth Svendsen og Robert Eriksson om lov om endring i lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser (Dokument nr. 8:105 (2007-2008))
Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.
- Presidenten:** Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 23.03.
